

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa

Jaana Villikka-Storm
Yli-insinööri
2.10.2024

Lämmittelykysymykset

- 1) Tiedätkö, onko teidän oppilaitoksessa käytössä paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuvia tutkinnon osia?

Kyllä

Ei

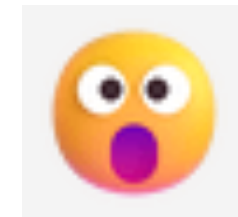

- 2) Oletko ollut laatimassa paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuvaa tutkinnon osaa?

Kyllä

Ei

Miksi paikallisiin ammattitaitovaatimukseen perustuvia tutkinnon osia?

- Mahdollistaa uuden osaamisen sisällyttäminen ketterästi osaksi tutkintoa
- Täydentää valtakunnallisten tutkinnon perusteiden sisältämää osaamista
- Vastaa toimintaympäristön äkillisten muutosten myötä syntyviin uusiin osaamistarpeisiin
- Vastaa eri alojen ja alueiden erityispiirteisiin
 - paikallinen erityispiirre voi liittyä esimerkiksi teollisuusklusteriin, kulttuuriin tai luonto-olosuhteisiin

Esimerkki:

Paikallisista valtakunnallisiin perustutkinnon perusteisiin

Perustutkintojen **yhteisiä valinnaisia** tutkinnon osia

- Huippuosajana toimiminen, 15 osp
- Kansainvälisessä toimintaympäristössä toimiminen, 15 osp

Valinnaisia tutkinnon osia **ajoneuvoalan perustutkinnon** perusteisiin

- Rengastyöt, 15 osp
- Romuajoneuvojen esikäsittely, 15 osp
- Kierrätysosien talteenotto, 15 osp
- Kierrätysosien myyntitoiminnot, 15 osp

Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa

- Mahdollista sisällyttää kaikkiin perustutkintoihin
- Jatkossa lähtökohtaisesti myös kaikkiin ammatti- ja erikoisammattitutkintoihin
- Tutkinnon muodostumisessa sijoittuu ammatilliset valinnaiset tutkinnon osat
- Perusteissa määritellään mihin osaamistarpeeseen tutkinnon osa laaditaan
- Sisällön laadinnassa sekä toteutuksessa yhteistyö paikallisen työelämän kanssa tärkeää

Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa	5 - 15
...	
Tutkinnon osa tai osat sisältävät työelämän paikallisten tarpeiden mukaista osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin ammatillisissa tutkinnon osissa.	
Tutkinnon osa tai osia toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta	5 - 15
...	
Korkeakouluopinnot	5 - 15
...	
Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja	1 - 25

Yhteisten tutkinnon osien paikalliset osa-alueet

- paikallisen osa-alueen sisällön tulee tukea tutkinnon perusteissa määriteltyä osaamista.
- koulutuksen järjestäjä nimeää kokonaisuuden
- koulutuksen järjestäjä määrittelee laajuuden, joka voi olla välillä 1-9 osp
- koulutuksen järjestäjä määrittelee osaamistavoitteet osaamisperustaisesti, kuten tutkinnon perusteissakin
- arvioinnissa käytetään tutkinnon perusteissa olevia geneerisiä arviointikriteerejä
- Opetushallitus laatinut hyödynnettäväksi [valinnaisia osaamistavoitteita talous- ja kestävän kehityksen osaamiseen](#)

Yhteiset tutkinnon osat

35

...

Viestintä- ja vuorovaikutusosaamisen laajuus on vähintään 11 osaamispistettä, matemaattis-luonnontieteellisen osaamisen laajuus on vähintään 6 osaamispistettä ja yhteiskunta- ja työelämäosaamisen laajuus on vähintään 9 osaamispistettä. Lisäksi yhteisiin tutkinnon osiin tulee sisältyä valinnaisia osaamistavoitteita opiskelijan valitsemasta yhdestä tai useammasta yhteisestä tutkinnon osasta ja tutkinnon osan osa-alueelta tai osa-alueilta siten, että yhteisten tutkinnon osien 35 osaamispisteen laajuus täyttyy.

Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja

1 - 25

Tilastotietoa

	2023	2022	2021	2020
Paikallisia tutkinnon osia	20 418	21 712	26 500	45 758
joista tunnustettuja	5 610			

- Suorituksia on kattavasti eri tutkinnoissa, myös tutkinnoissa, joihin ne eivät tutkinnon perusteiden mukaan kuuluisi
- Tutkinnon osien kirjo on laaja
 - enimmillään tutkinnon osan suorittaa yli tuhat opiskelijaa
 - sadoittain tutkinnon osia, jonka suorittanut vain yksi opiskelija
- Reilu neljännes suorituksista aiemman osaamisen tunnustamista (v. 2023)

Havainnot

- Tutkinnon osien nimet antavat kuvaa siitä, että osa tutkinnon osista on kovin yleisiä, joissain tilanteissa ammattialaan perehdyttäviä ja osa ei mihinkään tiettyyn alaan tai tutkintoon kytkettyjä, kuten esimerkiksi:
 - Suomalaisessa työyhteisössä toimiminen
 - Ammattialan tehtävissä toimiminen
 - Kohti ammattia
 - Asiakastyö ammatissa
 - Digitaitojen perusteet
- Osa tutkinnon osista on ns. kevyempiä versioita valtakunnallisten perusteiden mukaisista tutkinnon osista, kuten **Hivenen hiusalasta, LVI alan perustyyöt, Baarityön perusteet, Ruokapalveluiden perusteet, Metsäkoneenkäytön perusteet**
- Osa tutkinnon osista näyttäisi selkeästi olevan valittu jostain toisesta tutkinnosta, kuten esimerkiksi **Filosofia** ja **Englanti**

Havainnot

- Esimerkkejä paikallisista tutkinnon osista, jotka tuottavat uutta osaamista kansalliseen tutkinnon perusteeseen
 - IoT-ohjelmointi ja Datakeskustekniikka (tieto- ja viestintätekniikan perustutkinto)
 - Erityisruokavaliot hoitolaitoksessa (ravintola- ja cateringalan perustutkinto)
 - Sähköauton huolto (ajoneuvoalan perustutkinto)
 - Verkkokauppa (liiketoiminnan perustutkinto)
 - Digitaalisen metsävaratiedon hankinta ja käsittely (metsäalan perustutkinto)

Esimerkki Luksialta ja Omnialta

Toimiminen datakeskusympäristössä

15 osp

- vahva paikallinen ja työelämälähtöinen sisältö, joka laadittu Luksian, Omnia ja Microsoftin yhteistyönä
- Seuraavissa tutkinnoissa 1.1.2025 alkaen
 - tieto- ja viestintätekniikan perustutkinto
 - sähkö- ja automaatioalan perustutkinto
 - talotekniikan perustutkinto

Datakeskusympäristössä työskentely pitää sisällään muun muassa seuraavia osa-alueita:

- Laitteistojen asennus ja ylläpito
- Järjestelmien hallinta ja valvonta
- Tietoturva
- Ympäristöolosuhteiden hallinta
- Varavirran ja sähköinfrastruktuurin hallinta
- Varmuuskopiointi ja palautus
- Automaatio ja orkestrointi
- Energianhallinta

Esimerkki prosessiteollisuuden perustutkinnosta

- **"Kiertotaloustoiminnot", 15 osp**
 - laadittu Kpedun ja Kokkola Industrial Parkin (KIP) yhteistyönä Sitran rahoittamassa koulutuspilottihankkeessa
 - tukee kemianalan siirtymistä hiilineutraaliin kiertotalouteen
- **Vetytalouden tuotantotehtävissä toimiminen, 15 osp**
 - laadittu Careerian, Kpedun ja Nesteen yhteistyönä

Esimerkki: Ensiapuryhmässä toiminen

- Turun ammatti-instituutin sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa
- Laajuus on 15 osp
- Laadittu yhteistyössä SPR:n kanssa
- Sisältää tiedollista osaamista mm. ensiavun perus- ja jatkokurssin sisällöt
- Tekemisen kautta oppimista: opiskelijat suunnittelevat ja toteuttavat ensiapuopetuksen päiväkotiin tai alakouluun ja käyvät päivystämässä eri yhteistyötahojen tilaisuuksissa
- Näyttö toteutetaan pääsääntöisesti käytännön palvelutoiminnassa ensiapupäivystystehtävissä ja ensiavun ohjaustilanteissa

Miten laadin paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuvan tutkinnon osan?

- laaditaan tiettyyn tutkintoon
- vastaa paikallisen tai alueellisen työelämän tarpeeseen
- syventää valtakunnallisissa tutkinnon perusteissa olevaa alakohtaista osaamista tai tarjoaa uutta osaamisesta ja ratkaisuja nopeisiin työelämän muutoksiin
- soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin
- perustuu työprosessiin tai työkokonaisuuteen
- nimetään toimintakokonaisuuden pohjalta
- ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arviointi määritellään vastaavasti kuin tutkinnon ammatillisissa tutkinnon osissa
- laajuus määritellään osaamispisteinä tutkinnon muodostumisen mukaisesti
- Huom! Perustutkinto sijoittuu osaamisen viitekehyksessä tasolle 4

TOTSU-työkalu ammatillisten tutkintojen paikallisten toteuttamissuunnitelmien laadintatyöhön

- TOTSU-työkalu otettu käyttöön 4/2024 ja korvasi AMOSAA-työkalun
- Työkalulla voidaan laatia ammatillisen koulutuksen toteuttamissuunnitelman perusteen sisältöjä hyödyntäen
- Toteuttamissuunnitelmassa voidaan
 - luoda paikallisia opintopolkuja
 - kuvata tutkinnon osien ja yhteisten tutkinnon osien osa-alueiden paikallisia toteuttamismahdollisuuksia
 - luoda paikallisiin ammattitaitovaatimukseen perustuvia tutkinnon osia sekä yhteisten tutkinnon osien paikallisia osaamistavoitteita
- Työkalu on maksuton
- Helppo julkaisu ja päivittäminen
- Käyttö edellyttää käyttöoikeuksia Opintopolun virkailija -käyttöliittymään

Ohjeet ja materiaalit: TOTSU-työkalun käyttöohje

🔍 Etsi

Tiedot

Käyttöoikeudet

Työkalun etusivu

Toteutussuunnitelman luominen

Jaetun osan luominen

Yleisnäköymä

Yleistoinnot

Uuden tekstikappaleen luominen

Opiskelupolkujen lisääminen

Tutkinnon osan toteutusten luominen

Toteutussuunnitelman julkaiseminen

Linkit työkalun koulutustallenteisiin

Oppaan tiedot

Oppaan nimi

TOTSU-työkalun käyttöohje

Voimaantulo

26.4.2023

Opas pdf:nä

 [Avaa opas pdf:nä](#)

Muutoshistoria

Julkaisu 19.3.2024

Uusin

Päivitetty kappaletta 3.1. Toteutussuunnitelman tekeminen aiemman pohjalta

[Näytä muutokset](#) ▼

Julkaisu 9.2.2024 [Siirry julkaisuun](#)

Lisätty "Linkit työkalun koulutustallenteisiin" -kappaleeseen tallenne 8.2.2024 järjestetystä koulutuksesta.

[Näytä muutokset](#) ▼

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Kiitos

OPH/Ammatillinen koulutus

Lisätietoja

ammattillinenkoulutus@oph.fi

valtiosuudet@oph.fi

ehoks@opintopolku.fi

koski@opintopolku.fi